Szerkesztőség és kiadó hivatal
Piacz SIMONFFY-ház a városházával szemben

HIRDETMÉNYEK,
előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők

Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:
Egész évre .. .. 10 frt — kr
Félévre .. .. 5 frt —
Negyedévre .. .. 2 frt 50
Egy hóra .. .. 1 frt —

Hirdetési dij:
Öt-hasábospetitsor egyszeri beigtatásáért 5 kr
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábos petitsorért 20 kr.

XI. évfolyam. 1884. Debreczen. Hètfő, április 28. 83. szám.

És a sváb mond valamit.

(T.) „Hát a választásokkal hogy leszünk ?“ Kérdeztem egy ösmerős sváb atyafitól. „Tönkre tesz az időjárás uram. Ez a mi választásunk. Többet ér nekünk egy kis jó idő, mint száz igéret.“

Ime a sváb észjárása, és pedig nem csak egyes megyékben, hanem országszerte. A sváb csak muszájból megy még szavazni is. Fel kell rakni a kocsira, el kell látni utravalóval és megfizetni a dolgát, különben nem megy. A kaszálást, kapálást, aratást, nem hagyja el csak ugy puffra. Neki tökéletesen mindegy akárkit választanak, mert azt tartja hogy a dologhoz ugy sem ért, s hogy melyik beszél igazat, azt ő nem képes megbirálni, de azt látja hogy : „Minden szentnek maga felé hajlik a keze.“

És vajjon mit mond erre a sváb beszédre a magyar ember ? Azt hogy : Erre-arra himpellér svábja, ki a haza javával és bajával nem törődik.“ — Pedig dehogy nem törödik ! Csak ott kell neki fizetni, a hol nekünk, csak ott kell neki vérezni, a hol nekünk ! Sőt ismerek egy sváb falut Szatmármegyében, a hol olyan volt a lelkesedés a képviselőjelölt mellett, hogy a ki nem akart szavazni, kihordták a határ szélire ? De miért ? Mert a képviselőjelöltet ismerték. Mert tudták hogy a mit az mond, az nem lehet hazugság. Mert ismerték becsületességét, jó lelkét, meg voltak benne bizva ugy mint magukban ; tudták hogy nem akarhat rosszat senkinek, és hogy mindig a haza és nép java mellett fog küzdeni : ő fogja tudni, hogy melyik párton. Azzal tehát, hogy baloldali-e, jobb oldali-e, nem törődtek. Mit is törődtek volna, mikor ugy sem tudták volna megbirálni. A képviselőjelölt ur tudja azt, hát ő válassza ki magának.“

Nem azért nem lelkesedik tehát a sváb a választások mellett, mert érzéke nincs hozzá, hanem azért, mert az olyasmi mellett a mivel nincs tisztában, nem tud lelkesedni. Már pedig azzal, hogy melyik párt akar az országnak jobbat, a baloldal-e vagy a jobboldal, nincs tisztában, biztatással pedig nem igen lehet megkerülni. De ha egyszer olyan ember áll előtte, kiben megbizik ? nem tántoritja őt el senki.

Ilyen volt a sváb politika mindig. A magy ember lenézte, megvetette, kicsufolta őt ezért, hanem ő nem tágitott ; az ismeretlen mellett pedig nem lelkesedett. Mikor látta, hogy mint veri agyon egymást a magyar ember, és pedig azért mert mindkét fél magát tartotta a jobbik hazafinak, hát a sváb kinevette őket : mert az ő észjárása szerint egyik magyar ember se tudta hogy melyik hát a hazafiasabb politika ?

És ugy volt. És hogy ugy volt, és hogy a svábnak volt igaza, napról napra igazolják a körülmények. Napról napra jobban belátják a választók hogy a politikához ők csakugyan nem értenek, hogy ahoz tanulmány, tapasztalás és belátás kell, és hogy azt megitélni nem az ő hivatasuk. A vándor szónokok erőlködése napról napra sükertelenebb. Minden kerület azon van, hogy saját kebeléből válasszon képviselőt, s ne azt kérdezze, hogy melyik párton van valaki, hanem azt : hogy ki az igaz lelkü, józan felfogásu becsületes ember ? Mert csak is az lehet a garanczia. Mert még az országos név sem mindig garanczia ám. Ismerek én elég országos nevü embert, ki a közbizalmat soha sem birta megnyerni otthon, hanem az ország másik végében keresett magának kerületet. Van esze, tehát nevét országossá tudta tenni, de azok közt, kik ismerik. nem volt képes megnyerni a közbizalmat. Tehát más kerületet főzött le.

A sváb politika tehát ezért czélszerü és ezért helyes. Azért helyes, mert ő nem a nagy szavaknak, hanem az embernek hisz, és attól a kinek hisz, soha sem kérdezi, hogy melyik párthoz tartozik ; mig a kit nem ismer, a kinek nem hisz, tartozhatik tőle akar hova, beszélhet akármit és a sváb bizonnyal nem fog érte lelkesedni.

Nagyon józan nép az a sváb nép. Nem minden vonása olyan ugyan, hogy követésre méltónak találnók, hanem van benne igen sok, a mit érdemes megfigyelni.

— **Az alföld fiumei vasut államositása** befejezett tény. A részvényesek 10 frtnyi járadékot fognak kapni minden levonás nélkül és a részvények 1885-től számitott hatvan év alatt kisorsoltatnak. Az igazgatóság fölhatalmaztatott, hogy kösse meg ezen módozatok mellett a kormánynyal a szerződést. A vasut államositásának időpontja még nincs megállapitva.

— **A tiszaninneni ref. egyházkerület** kézgyülése kedden veszi kezdetét Miskolczon. A gyülésen Vay Miklós br. koronaőr. A főrendiház alelnöke fog, mint világi elnök, elnökölni. A gyülésre tanácsbirói minőségben több országgyülési képviselőt is várnak.

— **A közigazgatási bizottságok** hatáskorébe utalt kihágások miatt megállapitot pénzbüntetések behajtása alkalmával felmerülő igény keresetek eseteiben a pénzügyminiszter rendelete szerint a kir. kincstár a köztörvényhatósi tiszti ügyészek kötelesek képviselni.

Országgyülés.

Budapest, április 26.

A képviselőház mai ülésében a napirend előtt Herman Ottó a harmadik egyetem ügyében szólalt fel, melyre nézve a közoktatásügyi bizottság még nem terjesztette be jelentését a háznak. E felszólalás következtében következtében a ház elnöke felszólitandja az emlitett bizottság elnökségét a jelentés beterjesztésére.

Ezután a ház az ipartörvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatására tért át s Csanády felszólalása következtében elnök ma is megszámláltatá a képviselőket, miből kitünt, hogy a ház határozatképes, mert 104 képviselő volt jelen. Folytattatván a részletes tárgyalás, ez a 183. §-ig haladt s igy még csak négy szakasz van hátra az iparjavaslatból.

Most Pauler miniszter adta meg a választ Hódossy és Ónody interpellatióira mely válaszokat ugy az interpellálók, mint a ház tudomásul vettek.

Végül elnök előadta a legközelebbi ülések napirendjét. A hétfői ülésén az iparjavaslatnak hátralevő szakaszai s a közgazdasági bizottság jelentése a függöben tartott szakaszokra nézve, továbbá az igazságügyi bizottság jelentése a fegyintézetekre nézve fognak tárgyaltatni.

A trónörököspár utazása.

— Látogatás a román királyi párnál. —

A trónörökös pár Bukarestben épp olyan meleg fogadtatásra talált, mint a török fővárosban. A román királyi pár Komanaig utazott elébe a vendégeknek, kik Ruscsuk felől különavonaton jöttek. A trónörökös pár ruscsuki időzéséről még följegyezzük, hogy itt különösen nagy tüntetéssel fogadta a lakosság a fenséges párt. Messzeföldről összesereglett a nép, még a háztetők is el voltak lepve, sok török is volt köztök. A pályaudvaron, mely csinosan fel volt diszitve, a zenekar az osztrák himnust játszotta, a katonák hurráht kiáltottak s Ruscsuk elöljárósága ezüst tálczán kenyeret és sót nyujtott át a trónörökös párnak. Ott volt az osztrák-magyar konzul s a magyar és osztrák telep küldöttsége. Rudolf trónörökös megköszönte a szives fogadást, több egyént megszóllitott, aztán négyes fogaton kocsiztak a fejedelem lakására, hol udvari ebéd volt, melyben a bolgár miniszterek is résztvettek.

Az ebédnél Sándor fejedelem felköszöntőt mondott királyunk ő felségére, Erzsébet kiralynéra és a trónörökös párra, mig Rudolf trónörökös Sándor fejedelemre és a bolgár népre emelt poharat. Ebéd után sétakocsizást tettek a fellobogózott utcákon s hat órakor Gyurgyevoba hajtattak, itt kelve át a román partra. Bucsuzáskor Rudolf trónörökös és Sándor fejedelem szivélyesen megölelték és megcsókolták egymást.

Bukarestben, hová a trónörökös pár, a román királyi pártól kisérve, este nyolcz órakor érkezett, a pályaudvaron a miniszterek, polgári és katonai főméltóságok s a magyar osztrák telep tagjai várakoztak s a vonat érkezésekor katonai zenekar játszotta a néphimnust. A város nevében pompás bokrétát nyujtottak át Stefánia főherczegasszony-

---

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Két kitünőség a Zápolya korából.

(Történeti tanulmány.)

Irta : *gróf VAY DÁNIEL.*

(Folyt.)

A császár 1547. Sz. György napján Mühlbergnél a smalkedi szövetségesek felett főleg a Nyári Ferencz által vezényelt magyar hadakkal teljes győzelmet aratott. Ezen hadsüker által Ferdinánd felbátoritva, a protestánsokat keményen üldözte, ezen czélból 1548-ban Pozsonyban országgyülést tartott, hol a rendeknek bölcsessége mérsékletet tanácsolt. — Ezen időben a wittenbergi s több német egyetemekről visszatért fiatal papok a reformatiót nagy sikerrel terjesztették ; főuraink közül a Bebekek, Drágfiak, Nádasdyak, Petrovichok, Révayak a Luther tanainak hódoltak. — A Helvétiából megérkezett dévai Biró Mátyás pedig kezdi Cálvin és Zwingli tanait terjeszteni, de ezt az országgyülés betiltotta, azonban az erdődi zsinatnak nyilatkozata után a helvétiai vallástételt követő reformatio — főleg a magyar ajkuak között hazánkban csakhamar elterjedt. — A pozsonyi országgyülésre, ugy a reformatiónak üldözése, mint a jobbágyság szabadköltözésének korlátozása, homályt vetett.

Károly császár interimja miatt a pápával, tehetetlensége miatt pedig Fráter Györgyel bajba keveredett, ki a váradi szerződésnek betöltését sürgető Ferdinándnak igy válaszolt : „Én felséged és a keresztyénség iránt legjobb indulattal viseltetem, mig azonban Isten felséged ügyeinek jobb sikert nem ád, igyekezni fogok eszélyességemmel távol tartani az ellenséget, hogy az ország Isten oltalmával valaha megmentessék, magam pedig felséged szolgálatára idő és alkalom szerint jobban eljárhassak. — Ezen politikáját hiven ecsetelő válasza után megbizottját Veranczot a német táborba küldötte, hogy érdekeit előmozditsa.

Fráter ügyesen szövött politikájának vég czélja hazánknak megmentése, fájdalom, kortársai ezt felfogni képtelenek, a nagyok önző garázdálkodása, főleg a szeszélyes özvegy királynőnek nyugtalansága számtalan akadályokat gördített utába. Isabella ekkor Soliman előtt vádolta gyámját, kinek szigora miatt panaszkodott, és a szultán rögtön parancsot küldött, hogy a királynő irányában több tiszteletet tanusitson.

A Fráter által ujból sürgetett béketárgyalások idejéül Ferdinánd az 1549-ik évet határozta.

Isabella Frátert ugy a szultán, mint atyja Zsigmond lengyel és a franczia királyok előtt eláztatta. — A heves özvegy Magyarországból kiköltözni készült, miről Petrovics lebeszélte, ki Isabellával s a Ferdinándhoz pártolt Nádasdyval és Veranczal Fraternek megbuktatására szövetkezett. A mindezekről értesült Frater bosszus — a Ferdinánd által kitüzött egri értekezletről hol ellenei tulsulyától félt, elmaradt ; és a tárgyalások helyéül a hivségébe biztos Nyirbátort jelölte ki. A nyirbátori értekezlet abban állapodott meg, hogy Zsigmond János lemond ; kárpótlásul az Oppelni és ratibori herczegségeket nyeri ; Frater Györgynek kezeinél hagyatik Erdélynek kormányzata és a váradi püspökség, ezenfelül az esztergomi primássággal jutalmaztatik, sőt Ferdinánd részére a bibornoki főméltóságot megszerezni igérkezett.

Fráter a bátori egyesség után Petrovics garázdálkodásaitól tartva, Ferdinándot zaklatta, hogy a déli részeket hadaival szállja meg.

1550-ik év elején egy török kém jelent meg Ferdinánd udvarában, ki meggyőződve a nyirbátori egyezményről, e miatt ugy Ferdinándot, mint Frátert a Sultán előtt elvádolta, ki haragjában a bevitt évi adót el nem fogadta és Ferdinánd követét visszautasitotta és Egernek ostrom alá fogását elrendelte, Petrovics pedig Cserepovics hadnagyával Csanádot megrohantatta ; a főhadakkal Erdélyre routott, hol Fráternek alvinczi kastélyát elfoglalta, miután Gyula Fehérvár alatt táborozott.

A nagy állam férfiu Frater György — egyszersmind kitünő hadvezér, készen állott, kapitányát Varkocsot Csanád felmentésére vezénylette ; ki feladatát megoldva Petrovics hadait Temesvárig üldözte. — Fráter erdélyi főhadát hihetetlen gyorsasággal 70,000 före szaporitotta, és ezzel az Izabellától behivott Kassan pasát Erdélyből kiverte ; ugyan akkor vezérével Kendy Jánossal, az oláh és moldvai vajdákat kiüzték. Erdélyt Fráternek erélye megmentette ! Ferdinád hadai dicsőségében egyetlen dobossal sem osztoztak.

Fráter a vésznek elháritása után — a törökök haragjának lecsilapitásán fáradozott. — De Isabella és Petrovics szintén résen állottak — kik Zsigmond Jánosnak azonnali megkoronáztatását sürgették Solimannál. A szultán hadait megindítá Szokoli fővezért a Szerémség elfoglalására utasitotta.

Fráter hasztalan sürgette Ferdinandot, tekintályesebb hadsereg Erdélybe nem érkezett, és a főpap magát mentegetni s mesterfogásával a gyanakodó szultán haragját elaltatni lett kénytelen.

A gyanakodó Ferdinánd a törökhöz közeledett és ha a szultán a békekötésbe Erdélyt is befoglalná — békének — terhes adófizetés mellett — elfogadására, késznek nyilatkozott.

Szokoli septemberben Nagy-Laktól Lippáig tiz várat hódoltatott, miután hadait Erdélybe inditá ; Ferdinádnak vezére a bekeritéstől remegő Castaldo kiosont ; hogy gyávaságát fedezze, Fráter Györgyöt a törökkel egy kézre dolgozással vádolta ; szerencséjére a főpap Ferdinándot minden lépéseiről értesitette, kitől jelentékenyebb dandárokat sürgetve, egyszersmind Eger és Szolnoknak megerősitését tanácsolta ; és kérte Ferdinándot, hogy : az elnyomott szegénynépet, sullyos igáját alól szabaditsa fel, figyelmezteté, hogy ezen nemes tette által hatalmas támaszt nyerend ; s ha pedig kérnék — a népet felszabaditani — ezt a török teendi meg — mi által erejét sokszorozná.

Fráter György a szebeni országgyülésen a török elleni háborura kapunként 32 denárt megszavaztatott — és ezen felül az erdelyi püspökségnek egy évi jövedelmét felajánlotta, Castaldonak pedig két izben 30,000 aranyat előlegezett ; ezekután kérte Ferdinándot, engedné meg, hogy Temesvárra menjen, reményli, hogy Szokolyt személyes befolyásával visszvonulásra birhatja. Szokoly ekkor a ráczok sürgetésére Temesvárat ostrom alá vette ; de azt Losonczy hősi védelme megmentette. Ferdinánd Palavicini Sforza gróf vezetése alatt Erdélybe hétezer főből állott német dandárt küldött — csöppa a tengerben ! Fráter Erdély megmentésére ujabb csudákat müvelt. Erejét, szervező képességét ellenségei Castaldó és Palavicini csodálták ; de midőn a Pallavicini érkezte után elbizakodott Castaldo — támadólag készült fellépni — mire hadait Fráter elég telennek itélte. s kijelentette, hogy az erdelyiek hazájok határain tul táborozni vonakodnak ; de meg az országot, az oláh és moldvai vajdák félhető támadásai miatt — védetlen hagyni nem tanácsos ; mird ezen okokból Castaldonak, csak kétezer székelyt rendelt segitségéül. — Ezen böles tanács miatt, Castaldo és Pallavicini, Fráternek összeesküdt ellenségei. lettek.

(Folyt. köv.)

nak, aztán a bemutatások következtek, mire a menet bevonult a fellobogózott és kivilágitott városba, a nagy néptömeg lelkes éljenzései közt. Kilencz óra volt, mire a királyi palotához érkeztek, hol aztán katonai zenekarok nagy serenádot tartottak.

Belgrádban nagy előkészületeket tesznek a trónörökös fogadtatására. Az utczák diszitését megkezdték, a házakat fellobogózták s a tereken diadaliveket állitanak fel. A lobogók közt legtöbb a szerb és az osztrák, de sok magyar és belga lobogót is láthatni. Az ünnepélyek programmját tegnap adták ki. A fáklyásmenet és a kivilágitás igen impozáns lesz. Szerbia belsejéből és a szomszédos magyar városokból tömegesen érkeznek a vendégek. A király napi parancsnokká Jovanovics Miljutin tábornokot nevezte ki. Az osztrák-magyar telep küldöttsége Stefánia főherczegnének virágbokrétát fog átnyujtani. A bokréta alapja fehér kamélia, gyöngyvirágokkal vegyitve. E fehér alapon sárga nilusi rózsákból patkó alaku guirland vonul. Oldalt malmaison rózsák és sötét bársonyszerü colins levelek látszanak. A bokréta tokja atlaszból való brüsszeli és madridi csipkékkel diszitve. A király az ország minden részéből parasztokat rendelt be, hogy a nagy népünnepélyen a népviseletet teljes egészében lehessen bemutatni.

Zimonyban is nagyban készülnek a trónörökös pár fogadására.

A debr. dalárda hangversenye.

A dalárda szombati dalestélye a kellemetlen esős idő daczára jól siherültnek mondható; nagy közönség nem volt ugyan, de a ki eljött, jól mulatott; hisz ez másként nem is képzelhető, a hol hangzik a dal, szól a zene, csörög a tányér, forog a kancsó — (bocsánat: pufog a champagnei boros üveg) ki ne érezné jól magát? Kivált ha még mindezek közepette szép hölgyekkel társaloghatni s végül tánczra is lehet perdülni.

Csak ne volnának ezek a dalárok kevés kivétellel mind olyan öreg emberek ugy, hogy mikor tánczolni kell ugy elpusztul majdnem valamennyi, hogy alig látni egyet, kettőt; bezzeg nem ugy van az a mikor vig poharazás közt mulatnak, ilyenkor rendesen bezárják mig a ruhaszáritó csillag feljön, sőt néha a lemente is ott éri őket; no de nem panaszképen emlitjük mindezeket, megteszik ők a kötelességöket tehetségükhöz képest mindenütt s itt is talán épen annak érzetében engedjék át a tért a tánczolni szeretőknek; mert hisz ők ha együtt vannak nem tudnának ellenni dalolás nélkül s ez akadályozná a tánczolókat.

A müsor ez alkalommal csaknem egészen uj darabokból volt összeállitva és különös tetszésben részesült a „Tarka madár“ czimü népdal egyveleg, melyben a tenor-solót a kis Varga Imrea dalárda pacsirtája gyönyörüen énekelte; találóan lehet itt alkalmazni Tóth Károly bátyánknak a kolozsvári dalünnepély alkalmából irt emlékversét, melyben minden egyes ott volt dalárt megénekelt, s a kis Vargáról ekképen szólt:

„Bámul a pacsirta mikor a kis Varga szép dalait fujja, — a bájdalu zenér, hangja oda nem ér — azt is felülmu'ja.“ A „Titkos szerelem“ czimü közkedvelt zenéjü négyes Donogán Pista szép bariton sólójával szintén nagy tetszés közt lett előadva, ennek szöveget Márton Imre müködő tag forditotta magyarra, s a közönség ösmerve már a darab zenéjét, gyönyörrel hallgatta azt, a legszebb hangszeren, (emberi hangokon) előadva, és elragadtatással tapsolt; hangzott a sok „hogy volt“, mire a dalárda a „Popitant“-ot énekelte el programmon kivül.

A miskolczi dalárünnepélyre szorgalmasan folynak a próbák a verseny-, és közös darabokkal, a létszám ugyan most csak 20—24-re megy, mint a mennyin Kolozsváron voltak, s bizton hiszszük, hogy városunknok ez alkalommal is diesőséget fognak szerezni.

Addig is óhajtanók a nyári idény beálltával nehányszor hallani dalardánkat; most különösen jó alkalom volna a katonai zenekarral a már ugy is ösmert gyönyörü müdarabokat előadni, mint a Sajkázó, Takarodó, Harmonia dicsénekeste stb.

Ezen, és hasonló nagyobb szabásu müdarabok előadhatását eddig akadályozó körülmény, (a katonai zenekar hiánya) most már megszünt, és valóban nagy hálára kötelezné a dalárda közönségünket, ha ilyen nem mindennapi élvezetben is részesitené.

— n.

A tiszántuli egyházkerület közgyülése.

— Második nap. —

Debreczen 1884. április 28.

A megelőző, szombati ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelestiése után következett a B. Baldácsi alapitványi bizottság jelentése, mely két részből áll, az egyik az alapitvány létrejötténél oly kiváló érdemet szerzett boldog emlékezetü Török Pál püspök özvegyének az alapitvány jövedelmeiből két éven át letörlesztendő 8000 forintnyi kegyeletes ajándékra, a másik pedig azon kérdésre vonatkozik hogy a pénzügyminiszter által ezen közjótékonyczélra tett alapitvány is vagyonátruházási illeték alá esvén, mily állást foglal ezzel szembe az egyházkerület. A dunamelléki superintendentia az alapitvány állását kitüntető terjedelmes jegyzőkönyvi pontban óvását jelenti ki az illeték ellen. Ujfalussy Sándor inditványára az ügy még a jelen gyülés alatt benyujtandó javaslattétel végett Ujfalussy Sándor, Kulin Imre, Ritook Zsigmond urakból a főgondnok elnöklete alatt alakitott bizottságnak adatik ki.

Megkell-é tartania tárgysorozatot?

Ugyancsak Ujfalussy Sándor inditványozta, hogy miután — tudomása szerint estére többen szándékoznak eltávozni — azonnal a választások vétessenek elő, eltérőleg a megállapitott tárgysorozattól. — Csatlakozik hozzá Isaák Dezső. Thaly Kálmánt kellemetlenül érinti ez inditvány, mely egyesek magán érdekei miatt a közérdek rovására tétetik; de meg épen az őszi közgyülésen hangsulyoztatott az ügyrend megtartása.

Tabajdi sem pártolja Ujfalussy inditványát; de mégis azon propositiót terjeszti elő, hogy jövőre az ügyek tárgysorozatba vételénél a fontosság és ne a tárgyszerintiség legyen az irányadó. Ez azonban nem találkozott a közgyülés helyeslésével. Még Ráday Gedeon gr. szóllott a kérdéshez s végül a tárgysorozat szerinti tanácskozás határoztatott el.

Miniszteri leiratok.

Fájdalmasan veszi az egyh. kerület tudomásul, hogy a segélyegylet ügyében kelt levelezések és a felsági kegyadományok nem portómentesek; ellenben hálás örömmel fogadta Ő Felségének a királynak az egyes egyházak javára tett kegyes adományairól szóló leiratot.

A csángó ügy.

A gyülésen az andrásfalvi még kint levő 40 család visszatelepitése is szóba került és élénk jeleneteket provokált. Alkalmat szolgáltatott erre a hertelendfalvi lányegyháznak az oda Andrásfalváról beköltözött ref. családokból alakulásának bejelentése. Thaly Kálmán kérdést intéz főtiszteletü püspök urhoz, hogy mennyi igaz azon megbizható forrásból vett értesüléséből, mely szerint bizonyos helyeken Tomka Károly iránt ellenszenv mutatkozik és intő levelet is kapott volna. Főtiszteletü püspök ur megadja a szükséges felvilágositásokat; hogy Tomka Károly, kinek ő már két izben küldött tetemes, gyüjtésből nyert segélyt, magát folyton hertelendfalvi lelkésznek nevezte, pedig a miniszteri utasitásra is az ottani ref. hivek lelki gondozása Erdős pancsovai lelkészre bizatott, sőt ezt hirlapokban is gunyoros versekkel támadta meg s épen ezért egyházi törvények alapján kénytelen volt meginteni. Ő egyáltalán nincs ellene bejövetelének sőt melegen óhajtja azt; és Tomka, ha ő is beköltözhetik Hertelendfalvára, azonnal ottani lelkésznek tekintheti magát, s ezen — — ideiglenes intézkedés — rögtön megszünik. Thaly Kálmán tudomásul veszi a közgyülés helyeslésével kisért püspöki választ s azon Ráday Gedeon gr. és Szabó János által is melegen támogatott inditványt teszi, hogy a miniszteriumhoz sürgős intézkedés végett felirat intéztessék. A gyülés egyhangulag elfogadta az inditványt.

Diktálás utáni éneklés.

Számos apró gyülekezetben még mindig szokásban van azon ósdi szokás, melynek ezelőtt 200 esztendővel meg volt a maga oka, hogy az éneklés diktálás után történik. Ezt már a század elején az egyh. kerület több gyülésen eltörölte- utóljára 1830-ban; de mindezideig nem vitettek keresztül ama szabályok. E szokás inkább zsinat elé tartozván miután más egyházkerületekben is feltalálható, és a liturgia körébe vág, de meg rögtöni megszüntetése lehetetlen is, csak lassu, fokozatos abba hagyása mondatik ki.

Egyházmegyei inditványok.

A nagybányai egyházmegye egyetemes ref. egyházi névtár kiadását inditványozza, az egyházkerület 5 évet állapit meg erre nézve; a beregi tractus azon inditványa, melyszerint egyházlátogatás alkalmával csak az egyházkerületi és egyh. megyei szükségletekre történjék fizetés, a több rovatok töröltessenek, az esperesi karhoz tétetett át az őszi közgyülés folyama alatt beterjesztendő javaslat adás végett.

Az zsinati törvény 223. §-a.

A debreczeni egyházmegye a közgyüléstől a 223. §-nak, mely az országos közalap huszszoros megváltásáról szól, magyarázatát kéri, miután nem tudja, hogy a huszszoros megváltás egy vagy több örökösre száll e át. Degenfeld József gr. nem tartja az e kerületet illetékesnek a törvény magyarázatára az egyház m. concrét eset sem hozott fel. Többen szóllottak a tárgyhoz, részben pártolva, részben ellent mondva Dégenfeld József állitásának, melynek végre helyet adott a közgyülés.

Ujra a máramaros-szigeti lyceum.

Az egyházkerület elfogadta a máramaros-szigeti lyceum pártfogóságának a máramaros-ugocsai egyházmegyével kötött azon viszonyát, mely szerint a m.-szigeti lyceum pártfogóságának egy tagja szavazattal biró tagja legyen az egyh. megyei közgyülésnek, s viszont az egyh. m, gondnoka és esperese hivatalból szinte szavazati joggal összekötött üléssel birjon a pártfogóság tagjai közt. A lyceum azon kérvénye pedig, hogy egy küldött e tagja lehessen az egykerületi közgyülésnek, mint a zsinat által megállapitott szervezettel ellenkező, elvettetett.

Illeték egyentértéki adó.

A felső szabolcsi egyházmegye panaszkodik, hogy a kormány közegek nem respektálják a ref. egy. belhivatalnokainak dijleveleit, s ezeket zaklatják az illeték egyenértéki adóért; a helyett hogy az egyh. gondnokokat sürgetnék azért; és feliratot kiván ha kell a törvényhozáshoz is. Kulin Imre Ráday Gedeon gr. Armós Bálint, Lukács Ödön felszólalásai után a konvent hez felirat határoztatik, hogy ez keresse meg a pénzügyminiszteriumot, esetleg a törvényhozást a sérelem orvoslása, illetőleg a törvény módositása iránt.

Amit örömmel fogadtak.

Csongrád, Szegvár, Mindszent nehány ref. családja önként fiók egyházzá alakultak és egyházadó fizetésre kötelezték magokat. Mezőhegyesen 731 egyháztaggal, Rákóczon pedig 280-czal leányegyház jött létre. Filó János szentesi lelkész ottani házát egy ref. jellegü szeretet házalapjára adományozza.

Szavazzunk! Ne szavazzunk!

Délután két óra. Bizony ideje, hogy ebédeljen az ember. Es ekkor következett a sor a Vályi János főgondnokká választatása és Kántor Sámuel halála folytán megüresedet tkétkonventi világi képviselői állás betöltésére. A többség a szavazás rögtöni megejtését hangoztatta. Megválasztatott titkos szavazás utján az első szavazás alkalmával Dégenfeld József gr, általános tobbséggel, a második György Endre és Thaly Kálmán közt elrendelt szavazáskor az első 25 szavazattal az utóbbi 17 szavazata ellenében.

Ülés vége ½3 órakor.

Képviselő választási mozgalom az I-sső kerületben.

Gróf Ráday Gedeon urhoz, ki az egyházkerületi közgyülésre jött városunkba, az I. választó kerület szabadelvü párti bizottsága küldöttségileg azon kéréssel járult, hogy a bizottság ülésében megjelenve, élőszóval nyilatkoznék a képviselői jelöltség elfogadása iránt.

A gróf ur e meghivásnak engedett, s a szabadelvü párt nagy bizottsági ülésében megjelent, hol riadó éljenzésekkel fogadtatott, ezután pedig a bizottság egyik tagja által hazafiasan és férfiasan üdvözöltetvén, felkéretett a nyilatkozatra.

Mire a képviselői jelöltség elfoga-

Antonelli bibornok Budán.

Csevegés.

Teleki Sándortól.

Hijába — nem tudom okát adni — de hát nekem Páris után Debreczen, ugy vagyok vele, mint báró Damokos József ezredes Tusonnal. Tuson egy nyomorult rongy falu a mezőség legkietlenebb zugában, a hol az ezredes lakott s még is „ou Paris ou Tüson“ szokta volt mondani.

Damokos ezredes gyermekkoromban nevezetes ember volt, végig harczolta a köztársasági és császárságí hadjáratokat, számtalan csatákban értelmesen és hősiesen viselte magát, a hadseregben nagy neve volt, Ferencz császár többször kitüntette; végre ellőtték a bal lábát, egy mankón sántikált, és viselte a Terézia-rendet, mely bárósággal jár. Megtelepedett tusoni birtokán, élt szerényen s csöndesen, volt rossz négy lova, egy kopott kocsija, Pál ur hüséges mankóhordozója, kiobsitolt vén huszár hajdani ordinánca; a szomszéd Tusonból gyakran át kocsikázott hozzánk Sármásra, beszélt franciául mint a viz, apám, ki nagy napoleonista volt, áhitatosan hallgatta a modern Julius Cézár viselt dolgait; édesanyám francziául párlirozott a sánta báróval, engem franczia mondatokra tanitott, s az első tétel, melyet Voltaire nyelvén mondtam: ou Paris ou Tüson volt; azért mondom most és mindig ou Paris ou Debreczen, vagy Páris, vagy Debreczen.

Páris! a viiág fővárosa, minden nagy eszmék szülőhelye, az emberiség történelmének, előhaladásának székhelye, az irodalom, müvészet forrása, a tudomány tárháza, a divat alkotója, a jó izlés teremtője; az ellentétek hazája: ázsiai fényüzés, tékozló pazorlás, haszontalan pénzfecsérlés az éhező nyomor mellett, demimondok tej és pezsgőbor fürdői az éhségtől és nehéz munkától elaszott anyák mellett, koldus-tudós s gazdag iparlovag, csaló bankárok, uzsorás háziurak, kicsapongó himpellérek, fajtalan öregek képzelhetetlen megromlottsággal, az erény, a becsületesség, a szivjóság, a nagy jellemek tőszomszédságában, alattomos, képmutató, istent nem hivő, de azért vele kofáskodó papok, a szent hit, a meggyőződés, a vallás igaz apostolai mellett; Babilon, Athén, Róma és Bizáncz egy várost képezve.

Nagy boszorkány-katlan, melyben kavarogva forr, mint megbolygatott hangyaboly hemzsegése, a jó a rosszal, az erény az alávalósággal, egy rettenetes zürzavarban, de a melyben a salak mindig alant feneklik, s felmagasul, feldicsőül az, miről Hugó Viktor a rettenetes évben azt mondhatta: Paris soleil! Páris nap. Igen, a czivilizáció napja.

*

Debreczen! — az én Debreczenem — Juno mellett piros pozsgás alföldi menyecske, hófehér fogakkal, kláris szinajakkal arczairól az egészség bibora fénylik, a jóllét ragyog homlokán, menyecske és még nem asszony, az élet java előtte. Rongyos, piszkos kis ceveréből vált ez a takarosan megtermett asszonyféle, seciva olyan, mint a vidra, szárazon és vizben él; Debreczen burger és paraszt egyszerre.

A városnak fogatjai vannak és ménese, béres ökrei neki hordanak, nemzetes Szücs Mihály városgazda uramnak tenger a gondja, a polgármester is kitekint ám a Halápra; a városházán ur, a Hortobágyon gazdaember. Ipara kereskedelme nagy, s aki csapja a gubát, aki késziti a rámás csizmát, aki kefét köt, aki szürt szab, aki veri a vasat s kovácsolja a munkát, aki takácsolja a szövetet vagy veri e kötelet, első s másod kapáláskor meg is fogja a kapa nyelét, vagy felügyel, hogy hiba ne történjék. Aztán a gazdaság nem jár itt mindig pantalon nadrágban, a jól megtömött s kihuzott bugyelláris csak ugy felpuffasztja a fényes gombu zsiros pruszli oldalzsebét.

*

Párisban ott kapom a többszörös milliomost a munkát kereső és nem kapó proletár mellett, ki hallott Debreczenben ilyesmit; mint a nóta mondja:

„Maga jár a legény után.“!

a civis maga keresi a napszámost.

Itt minden eredeti, sajátságos, és magyar; a nyomor, ha van is, nem látszik, nem mutatja magát, nem kérkedik vele; mint a hidon kolduló koldus sebeivel.

És látok olyan dolgokat, milyeneket a világon sehol, három lovas talyigást, közbelső lován nyeregben ülve a gazda, talyigája — huszonöt métermázsára rakva, liba sorban egymás után husz-harminczával halad a vasut felé. Boldog isten! mit fuvarozhatnak ezek? Nézem s eláll szemem szám, mert mind — — — torma; igen: édes csipős torma.

*

Az első szekér a Fehér-ló szálló előtt halad, az utolsó a Péterfia közepén, — a suhancz nyeregből négy vagy öt lovat hajt, — a gyeplős hökére szegzi fejét, majdnem a kövezetet éri orra, a kisefás ló fönnhordja homlokát, közikbe csördit, megiramodnak, a szekér az átjárónál nagyot zökken, két bál dohány egyszerre hull le róla, mert a száztizenegy szekér mind dohányt szállit. Uram isten! Ki szivja föl ezt a tenger dohányt? Az Arany bika szálló előtt malomkő nagyságu kenyerek boglyákba vannak rakva, étvágygerjesztő illatjuk messzire érzik, egy kiéhezett német jól laknék csak puszta szagától, szekérszámra veszik és viszik az aratóknak ki a tanyákra.

*

Testi táplálás után, lelkünk pallérozása.

*

Menjünk a szinházba. Gyönyörü épület, méltó temploma dicső Tháliának. Czifra jelmezben, sarkig érő bundában, kócsagtollas kalpaggal, nagy nádbottal kezében a kapus ajtót nyit, a tágas előcsarnokból grádics vezet föl a nézőtérre, mely pompásan van kivilágitva, — a szinház zsufolásig telve, tizenhetedszer adják a „Koldusdiák“-ot, a zenekar rá kezd, s huzzák összhangzatosan, nagy precizióval; az előadás jó, összevágó nem vontatott.

A kis Eörley Flora vonzerő, Halmaynénak gyönyörü csengő, rokonszenves hangja kihivását, s hálája jeléül megmutatja szép fehér fogait: Németh kitünő, s Krecsányi igazgatóé az érdem, hogy ilyen társulatot szervezett. Szomoruan jut eszrmbe kolozsvári szinházunk, Tháliának kriptája, hol minden, minden szomoru, leverő, kétségbeejtő: nihil nisi funestum! Miért nem követelnek tőlök prezenczmarkot?

Menjünk ki a nagy erdőre; fiakerbe ülünk, ez sem olyan, mint másutt, mashelyt kocsis, itt gazdaember, ki lovait hajtja; amit adok megelégszik vele s még illendően meg is köszöni.

Nagy Péterfia hosszu utczáján döcögve ügetünk, recseg a kocsi rugója, s derekunk ropog, kegyetlen rossz a város utja, beillenék a kutyabagosi határra, annyi a kátyu rajta, mint Böszörménynél hóolvadáskor. Az ut két szélén halmokba rakva temérdek törött kő, majdnem magától kivánkozik a járatlan utra.

— Miért nem rakják azt a fene követ erre a kutya utra?

— Jaj uram! pere van annak; a mérnök azt mondja, nem jó, két esztendeje, hogy ott hever, de hát na! —

— Mi hát na?

— Ne szólj szám, nem fáj fejem; s végighuzott a rudason.

dására felkért gróf mindenekelőtt kijelentette, hogy most egyháza ügyében s ennek érdekében van e városban s épen azért egyátalában távol kivánt maradni attól, hogy politikai dolgokba avatkozzék.

Azonban oly szivélyesen intéztetett hozzá a meghivás, hogy annak már most eleget tenni, hazafiui kötelességének tartotta, s meglepően őszinte s szép beszédet intézvén a bizottsághoz, már ez alkalommal határozottan kijelenté, hogy a szabadelvü párt által nekie felajánlott képviselői jelöltséget az I. választó kerületben elfogadja, hanem mint a régi gárda embere, csakis az országgyülés berekesztése után kiván a választók körébe nyilvánosan megjelenni.

Erre a pártbizottság tagjai a gróf urat szivhez szóló, őszinte s határozott válaszáért lelkesült ovatióban részesiték.

Isten hozza mielőbb ismét körünkbe győzelemre emelni a zászlót, melyre neve lesz felirva!

Napi hirek.

— **Tisza Kálmán** ő excellentiája, ki az egyházkerület szombati ülésén jelen volt s élénken részt vett a tanczkozásokban, sürgős dolgai miatt szombat este visszutazott a fővárosba. Távozásánál jelenvoltak: Degenfeld József gr. Simonffy Imre, Tabajdy Károly arad és krassó-szörény megyei főispán, Horthy István, Fráter Imre, egyház megyei gondnokok, György Endre orsz, képviselő Körner Adolf főkapitány stb.

— **Zwingli Ulrik ünnepély**. Az egyházkerületi közgyülés, mely a mult év őszén utasitotta volt a kerületi gyülekezeteket, hogy Zwingli Ulrik, a vértanu halállal kimult helvét nagy reformátor születése négyszáz éves évfordulója alkalmával ünnepélyes isteni tiszteleteket tartsanak, tegnap maga is jubileált a főiskolai imateremben a zürieki hitujító lelkész emlékére. Az ünnepély puritán jellegü volt: egyszerü rövid isteni tiszteletet, melyen Nt. Csiky Lajos főiskolai hittanár mondott szép egyházi beszédet a következő szent igék alapján: „Ti világnak minden lakói és földnek lakosai, meglátjátok. mikor a hegyeken zászlómat felemelem, és mikor az én kürtömet megfuvallom, meghalljátok.“ (Esaias 18. 3.) és „Ne féljetek azoktól, kik a testet ölik meg.“ (Máté 10. 28.) Ez utóbbi szavakat mondotta volt Zwingli is, midőn a kapelli csatatéren kinos sebeiben haldokolt. Az isteni tiszteleten a közgyülés tagjai majdnem teljes számmal jelentek meg, azonkivül számosan a városi közönség részéről is.

— **Személyi hir.** Ghiczy honvédaltábornagy városunkba érkezett, hogy itt a honvéd tanzászlóalj felett szemlét tartson.

— **Gróf Teleki Sándor** urtól ma egy rendkivül ügyesen irt tárczát közlünk „Tárcza“ rovatunkban. A közleményt melyben a nagynevü iró Debreczenről ir elragadó szeretettel, — a szerző egyenes engedelméből a „Budapesti Hirlap“-ból vettük át.

— **Az iparoskör** gazdasági szakosztálya közelebb ismét megválasztotta Stiber Jánost elnöknek, Huber Józsefet alelnöknek és Fábián Lajos Mórt jegyzőnek, s ugyanaz alkalommal intézkedést tett a nyárfolyamán, a nagyerdőn tartandó iparos ünnepély tárgyában, mely mint értesültünk a lövelde helyiségében fog megtartatni s a tiszta jövedelem egy része az iparoskör könyvtára javára fog fordittatni. A kör kebelében alakult többi szakosztályok ujjá szervezése is folyatban van, a kik a tagok közül valamelyik szakosztályba kivánnák magukat beosztatni, e czélból jelentkezhetnek a kör helyiségében.

— **A sajtóhibák** nemcsak olvasóinkat boszantják, de minket magunkat is, kiknek a sajtóhiba kiigazitása egyik legkellemetlenebb foglalkozásunk. Felette sajnálnunk kell, hogy e hibák kitünő munkatársunk Gróf Vay Dániel urnak nagyérdekü tárczájában fordultak elő. A sajtóhiba helyreigazitás igy hangzik: az első kikezdés végső sora helyesen igy van. „Ferdinánd értesülve a nagy csapásról, Lipcséig futott.“ A harmadik kikezdés első sora igy lesz: „Verbőczi Istvánnal s többi kiséretével visszaeresztette, de Török Bálintot letartóztatták.“ Loscapnak helyett „Lascynak“ és a negyedik hasáb nyolczadik sorában hadnak helyett „adók“ olvasandó.

— **A debreczeni kertészeti egylet közgyülése.** Tegnap délután 4 órakor tartatotta meg a debreczeni kertészeti egylet szokásos évi tisztujitó közgyülését. A szép számmal megjelent egyleti tagokat elnök Simonffy Imre kir. tanácsos ur üdvözölvén elő adta hogy ime most huszadikszor ujitja meg mint elnök a közgyülést, a mennyiben 1865 Január 8-án lett elnökül megválasztva. A közgyülés előterjesztett tárgysorozatához képest olvastatotott a választmány évi jelentése 1883-ról, mely minden pontjában jóváhagyólag vétetett tudomásul. Ezen évi jelentést előzőleg már közölvén, ezuttal azt mellőzzük. — Aztán az igazgatói évi jelentés, szőllőszeti és borászati bizottsági tevékenységi kimutatás, vagyon- és pénztárkimutatás olvastatott, végül az 1884-ik évre javallott költségvetés megállapittatott. Pénztárnok Gyügyey Józsefnek 1883-ik évi számadásaira a felül vizsgáló küldöttségi vélemények alapján a felmentvény elismerő köszönet nyilvánitással megadatott. A felmerült inditványok tárgyalása után a tisztujitás ejtetett meg a következőleg! Elnök: Simonffy Imre, alelnök Dalmy Károly, egyző: Gyügyey József, számvevő: Alibán Mihály. Választmányi tagok: Bácsy László, Balogh Imre, Békessy László, Beszterczey Károly, Biró Pál, Domokos Lajos, Fábián Mór, Gyügyey József, Kovács János tanár, Laky Lajos, Lengyel Imre, Márk Endre, Márk Pál, Dr. Medve Kálmán, Murakőzy Károly, Némethy Lajos, Osztérlam Ernő, Papp Ferencz, Poszert János, Sajó György, Simonffy Antal, Szabó Soma, Szilágyi Károly, Tamásy Károly, Telegdy László, Tóth Lajos, tanitó, Zalay Márk, Dr. Zelizy Dániel, Dr. Vedrődi Viktor, Vindt Frigyes. Póttagok: Csáky Gergely, Dr. Király Ferencz és Matka Péter.

— **Hála nyilatkozat.** Mindazon kedves rokonaink, barátaink és ösmerőseink, mint szintén a megboldogult tanulótársai és barátai, kik szeretett fiunk végtisztessé tételénél sulyos fájdalmunkat részben enyhitették, fogadják forró köszönetünket. Mihalovits István és családja.

— **Thót Ferencz** akadémiai tanár ur volt szives nagy munkájának a „Bölcsészet történelmé“-nek most megjelent harmadik részével, az „Ujkor“-ral gazdagitani a jogász önképző kör könyvtárát. Fogadja a tudós szerző szives megemlékezéseért s nagybecsü ajándékáért az egylet nevében legőszintébb köszönetemet. Tüdős János j. ö. e. elnöke.

— **A debr. ipar és kereskedelmi kamara** a következő értesités közzétételére kért bennünket: A nagyméltóságu m. kir. földmivelés ipar és kereskedelemügyi Miniszteriumnak Budapesten 1884 aprilis hó 11-én 15125 szám alatt kelt leirata szerint ismételten előfordult, hogy kereskedők és iparosok üzleti levelezéseiket a külföldön székelő consulok személyéhez czimezik, minek folytán oly esetekben, a midőn az illető ügyvivő időközben más állomásra áthelyeztetett vagy szabadsággal távol volt, ezen levelek uj tartózkodási helyére utánna küldettek, miáltal az ügy elintézése gyakran több havi késedelmet szenvedett. Hogy jövőben ily nemü késedelmek elkerültessenek, figyelmeztetnek az érdekelt körök, hogy levelezéseiket ezentul mindig a consuli hivatalhoz, nem pedig az illető hivatalok vezetőjéhez czimezzék.

— **Köszönetnyilvánitás**. Midőn az isteni gondviselés alig két hét alatt két angyali gyermekemet és nemes-szivü német áldozatkép egy boldogabb világba szólitá el, midőn megtört szivvel, néma bánattal álltam boldogságom romjai mellett: némi vigaszul bel- és külföldi rokonaim, barátaim, ismerőseim s a t. városi közönségnek őszinte osztatlan részvéte szolgált, miért is távozásom előtt azért ez uton fejezem ki köszönetem. Debreczen 1884. April. hó 28-án. Dr. Báró Staudach Adolf és fia II. Adolf.

— **A „Debreczeni Ellenőr“** könyvnyomdájába egy jó házból való s jó iskolai bizonyitványnyal ellátott fiu, tanulóul felvétetik. Értekezhetni eziránt a nyomdai müvezetővel.

— ***Debreczeni utunk*** czim alatt a „Hajdu Böszörményi Hirlap“-ba a következő sorokat olvassuk: „Nem ujdonságul akarjuk fel hozni, mert hiszen az már ujdonságnak is nagyon elavult, hogy a Böszörményből Debreczenbe vezető alig járható akár a csufosan országutnak nevezett árok közötti vonalon, akár az Irigyli felé a józsai uton, hanem azt akarjuk megemliteni, hogy a most f. április. 19—20—21-én tartott debreczeni Szentgyörgy szabadságkor még sem volt ám sehol Debreczenig akármelyik emlitett vonalon menve is — mint azt magunk is tapasztaltuk — olyan átkozottul rosz, embert és állatot kinzó feneketlen sáros ut, mint a nemes városunk legfőbb utczáján. Egy kissé olyan nevetséges is az, hogy a szegény utas mikor nagy nehezen beveri jószágát a városba, akkor kell neki csak igazán kétségbeesni, mert innen ugyan épen nehezen juthat ki. Hiszen uraim legalább debreczeni országos vásárok alkalmával, őszi téli és tavaszi időben azt az átvezető pár utczát közmunka erővel mindig meg lehetne előre igazittatni, aztán jövőre ne is feledjük ezt el, mert bizony ha áldássá válnék az Andirkó szomszéd keritése mellett meg a csizmadia szin végén, meg annál kissé tovább el és megakadt, szakadozott szerszámokat kötöző, recsegve-ropogó szekér részeket szemlélő szegény utas emberek érzésteljes hangon elmondott átka, tudom kitelnék belőle három olyan vers a szentiványi énekéből, hogy elgyalogolhatnánk mellette Jéruzsálemig“.

— **Tanuló kerestetik**. Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik Kerekes Albert épület és butorasztalos mühelyében morgó-utcza 626 sz. alatt.

— **Eladó szép virágok**. Azon szép fajta Fuxia virágok egy részét — melyekben a mult évi október hóban a városháza kistanácstermében rendezett gyümölcs kiállitás alkalmával gyönyörködtünk — kiállitó Büdy Kálmán ur eladásra bocsátja; hasonlóképen eladóvá tette a tarka, piros és sárga virágu Granátfáinak egy részét is. A kertészkedés ideje beálliván, ezen igazán gyönyörü virágokat különösen ajánljuk a szép virágokkal foglalkozók figyelmébe. Az eladó virágfák megtekinthetők és vásárolhatók csapó-utczán a gyógyszertár mellett 329. számu háznál.

— **Az északkeleti vasut** igazgatósága tudatja, hogy az 1883 évi junius 1-től érvényes menetrend folyó év május hó 20-án érvényen kivül helyeztetik és jelzett naptól kezdve a magyar éjszakkeleti vasut összes vonalain egészen uj menetrendet léptet életbe. Bővebb tájékozást a falragasz alaku menetrend nyujt.

— **Csontropogtató szerelem**. Egy amerikai lap irja: Hogy fogalmat adjunk róla, mily hevesen ölelkeznek Dakota-ban a szerelmesek, felemlitjük a napokban történt esetet: Egy fiatal lány a sötétben kilépett a kertajtóba s várta a kedvesét. Egy medve körülfogta, hogy összezuzza. Kedvesének tartotta a lány, s a heves szoritás által elragadtatva suttogta: „Oh, John, milyen kedves vagy!„ S oly erősen viszonozta a szoritást, hogy a medvének minden csontja ropogott s jobbnak látta felhagyni a szándokával s odább állani. Midőn pár percz mulva eljött az igazi kedves, kérdezte a leány, mi ért távozott az imént oly hirtelen. Hosszas kimagyarázás következett; a lány szégyelte, hogy egy idegent ölelt meg; a kedves esküdözött, hogy megöli a gazembert. Lámpát hozott elő, követte az idegen nyomait s megtalálta a medvét, melyet kedvesével téveszett össze a leány.

VASUT.

Debreczenbe érkezik:

Budapestről	érk.	d. e.	3 ó.	45 p.
„	„	d. u.	3 ó.	19 p.
Szatmárról	„	d. e.	11 ó.	27 p.
„	„	este	8 ó.	30 p.
Kassáról	„	d. e.	11 ó.	42 p.
„	„	este	8 ó.	07 p.

Debreczenből indul:

N.-Várad—B.-pest felé	d. e.	11 ó.	50 p.
„ „	este	8 ó.	50 p.
Szatmár felé	d. e.	4 ó.	15 p.
„ „	d. u.	3 ó.	49 p.
Kassa felé	d. e.	7 ó.	57 p.
„ „	d. u.	3 ó.	39 p.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos
Vértesi Arnold.
Főmunkatárs: **Karczag Vilmos.**

Nyilt-tér.

!! VASBUTOR RÉSZLETFIZETÉSRE !!

Ágyak, gyermekágyak, bölcsők, gyermekkocsik, éjjeli szekrények, asztalok márványnyal és a nélkül, mozsdóasztalok, sodronybetétek, kanapék, foteilek, szekek, kerti padok székek és sátrak, lószőr, afric, tengeri fü és szalma; matráczok, stb. stb. félhavi és havi részletfizetésre.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Kivánatra árjegyzékek és mintalapok ingyen és bérmentve küldetnek.

Hoffenreich Jakab
vasbutor és gyermekkocsi gyári raktára
Budapest, V. fürdő-utcza 4 sz.

Eladó gyékények.
MANDEL JÓSZEF
füszerkereskedő Debreczenben,
nagyvárad-utcza 2211. sz. a.
ajánlja a n. é. közönség becses figyelmébe dus választéku, mindenféle nagyságu és legjobb gyártmányu **dohány csomagoló-takaró**, valamint más mindenféle s nemü
gyékényeit,
a lehető legjutányosabb árak mellett.

MATTONI BUDAI KIRÁLY-KESERÜVIZE
orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva
kapható minden gyógyszertár és ásványvizkereskedésben.
MATTONI és WILLE BUDAPEST.

A Simonyi gáton haladunk, a gát több sorban ültetett fasor a legszebb akácz ültetvény, mit valaha láttam, a hires Simonyi ültette ezredes korában. Jó kis adomát beszélnek róla. A kollégiumbeli diákok rosz lábon éltek a huszárokkal, éjjelente boszuból kitörték a huszárok ültetéseit, váltig vigyáztatott Simonyi rájok, de sohasem kaphattak senkit tetten. Simonyi mérges ember volt, dult-fult, nem használt semmit, a fák reggelre rendesen ki voltak törve. Végre kapja magát, fölmegy a kollegiumba, s azt mondja rektor-professzornak, kérem gyüjtesse össze a diákokat a nagyterembe, beszélni akarok velök. Ugy történt. Simonyi fölmegy az emelvényre s azt mondja:

— Kedves öcséim és tógátus urak! Valami tekergő és kötnivaló mesterlegények minden éjjel kitörik ákáczfáimat, melyeket én Debreczen város ékitésére ültettetek, huszárjaim nem birják megőrizni, azért atyafiságosan kérem szeretetvel öcsém uraimékat, és a tógátus rendet, ügyeljenek, hogy ez a garázdálkodás többé ne történjék. Simonyit megéljenezték s a fák épen maradtak.

*

A Simonyi gát végén kezdődik a nagyerdő, Debreczen Bois de Boulogne-a, Hydeparkja, Városligetje, Praterje csakhogy ezt századokkal ezelőtt az ur isten ültette, az anyatermészet kertészkedett benne, s az ember mentől kevesebbet fuserkedett rajta.

A nagy erdő — ez idő szerint — legnagyobb ékessége Pap Gyurka, ő zöldel benne legszebben ö virágzik legpompásabban mikor mindenki a nagy erdőn fizet, ő egyedül vesz be; soll und haben; ő a haben; lévén a nemes város haszonbérlője.

Eredeti derék ember az én Gyurka barátom, nemes szenvedélyekkel, sok jó akarattal s még több jósággal. Jó hazafi, mindig a szélsőbalon áll; még ma is könyezi feledhetetlen barátunk Patay István halálát; rajong a szinmüvészetért, a hány elsőrangu szinész megfordult — és hozzá teszem — meg fog fordulni Debreczenben, okvetetlenül barátja s még biztosabban kosztosa lesz, ő Thália papjainak kostája.

Az uttöröknek, s a mostaniaknak arczképei saját kezü aláirásaikkal ékitik szobája falát, ágya felett Szerdahelyi Kálmáné kit rajongással szeret a siron tul is.

Ha Debreczenbe érkezem, másnap vendége vagyok, ez majdnem kötelességem, mint diszkomédiásnak, s ha nem mennék, zokon venné s fájna neki, s mint egy német guvernándtól hallottam: nem agárog nekifájt csinálni. A mult versen vigan ebédeltünk nála s azt mondja egyik vendég társam.

— Hogy volt az. mikor maga Szerdahelyi Kálmánnál volt látogatóba?

— Antonelli? kérdi Gyurka.

— Igen, Antonelli.

— Szegény Kálman, nyugodjék! — beszel Gyurka — áldom én annak a porát is. soha sem fekszem ugy le, hogy rá ne nézzek a képire, itt volt vendégszerepelni, mikor elbucsuztam tőle azt mondja: Feljőjj ám hozzám Pestre! Na, na, mondom én. Semmi na na, hanem feljőjj. Felmegyek. Szavadra? Becsület szavamra. Felmentem. Együtt ebédeltünk, ebéd után azt mondja: Itt van egy jó hely a nemzeti szinházba — második sorban a második szám, ugy ülhetsz benne mint egy török basa. Megbocsáss, nem megyek. Miért? Bem apót akarom megnézni Budán. Hazafiság a nemzetiségnek? Kérdi Kálmán. Különben ma nem játszom, megyek veled. Fölmentünk. Olyan tele volt, hogy ugyanecsak könyökre kellett vennem a dolgot, hogy bejuthassunk; a darab nagyszerüen ment, egyszerre rá huznak a Rákóczy indulóra, s Bem megjelenik lóháton, nekem a vér fejembe tódul, felugrom és elkiáltom magam: „Kossuth Lajost Magyarország kormányzóelnökét az isten éltesse!“

— Mikor volt ez? Kérdem. Melyik esztendőben?

— Ha jól emlékszem 1861-ben.

— Na, akkor már inkább mehetett. Reszkirt kucséber, s mi történt aztán?

— Azt hittem, ránk szakad a szinház, ugy orditották: éljen Kossuth! mikor a kortinát leeresztették, fordultak hozzám kezet szoritani. Egyik ur azt kérdi Kálmántól lassu hangon. Kálmán, ki ez az ur? s Kálmán fönhangon azt mondja: Antonelli bibornok Rómából. Hol vacsoráltok? A komlóban. Darab végin bementünk egy szivarboltba, csődült a nép oda, nézték Antonellit, lassan haladtunk a hidon keresztül. Szegény Kálmán csak annyit mondott: Jól produkáltad magad Gyurka, te vagy az est hőse, hanem holnap is nap ám. A komlóba mentünk, mikor beléptünk az étterembe, mindenki fölállt s kiáltották: Éljen Antonelli bibornok! Gyurka, vacsoráljunk szaporán, aztán pakolj és abrics. Ki se pakoltam. Annál jobb. Szállásomra mentünk, lehoztam a pakot, fiakkerbe ültünk, a vasuthoz hajtattunk s a hajnali vonattal hazajöttem. Mikor a vonat indult, szegény Kálmán azt mondta: Jobb Debreczenben Királynál, mint Pesten a Károly-kaszárnyában, jó utat Gyurka, tisztelem Antonellit.

*

Egy barátomnak fölolvastam ezt a cseveget s fölolvasása után azt kérdezte:

— Ugy-e képviselő akarsz lenni Debrezenben?

— Nem; — inkább számoló-bojtár Olajos bácsinál a Hortobágyon.

Uj találmány!

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, hogy a bádogos ipar terén egy igen előnyös találmányt fedeztem fel.

Ez megóvja az ércz, vagy vaslamezt a legkisebb rosdától, vagy a rezet a zöldüléstől. Ez uj találmányom még azon előnyt is nyujtja, hogy az ércz a rezelés által, melylyel a legszebb vörös polirozott rézszint nyeri, nélkülözheti mindenkorra a festést is.

Találmányom, melylyel az ércz a legszebb ragyogó szint nyeri, igen ajánlatos épületek, templomok és tornyok fedezésére, előnyös továbbá azért, mert mig eddig a toronyfedélzet két-három év multával rozsdát kaphat és tönkre juthat, az én általam felfedezett rezelési módszer mellett tizszer annyi időig tart.

Ugyszintén ajánlom magamat a **galvánizálásra**, mely által az éreznek különféle szint is adhatok s igy a tartósságra nézve szintén a rezeléssel versenyezhetik.

Leginkább ajánlom találmányomat az igen tisztelt épitő vagy vállalkozó uraknak ugyszintén az egyházaknak is.

Mintát kivánatra bérmentve küldök.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve maradtam teljes tisztelettel

Braun Sámuel
bádogos
Nagy-Várad-utcza.

ROTT L. Debreczen.

Női divatáruk, vászonnemüek és női felöltők raktára.

A tavaszi és nyári idényre van szerencsém a következő jutányos áruczikkeket a n. é közönségnek becses figyelmébe ajánlani:

legujabb divatu női ruhakelmét

és hozzá való diszek, valódi franczia

creton és satenok,

valamint

NAPERNYÖK gyári árban

a legnagyobb raktár

NŐI FELÖLTŐK és KÉSZ RUHÁKBAN,

valamint **esőköpeny, Mantil, Tricot, Jaquet** minden szinben, **selyem terno és szövet ruhák**

nagy választékban.

Női ruhákat mérték után budapesti mühelyemben, legujabb divat szerint, gyorsan és pontosan készittetek.

Statistika!

Azon betegségek melyeknél a malátakészitmények, Hoff János-féle rendszer, használtattak a következők: köhögés, légcső csuz, tüdősorvadás altesti bántalmak, elerőtlenedés, ideg, láz, vérszegénység, emésztési bántalmak. — A használtabb készitmények, maláta-kivonat egészségi sör, maláta-csokoládé, koncentrált maláta-kivonat, maláta-mell-czukorkák. Valamennyi a Hoff János találmánya és rendszere szerint.

SZENVEDŐKNEK
becses figyelmébe.

Ezren kik már veszve voltak, ezen gyógyhatásos szernek köszönhetik életüket s örvendenek annak.

Nyilvános köszönőirat.

Egyátalában a hirdetésekben igen kevás bizalommal levén, nagyon csekély reménnyel kezdtem el az ön malátakészitményeinek a használatát. De képzelje el azon örömet, mely családomban uralkodék, midőn az ön Hoff János-féle koncentrált malátakivonatának használata után már hónapok óta elvesztett egészségemet teljesen ismét visszanyertem, mellem oly egészséges a milyen ezelőtt még sohasem volt, a köhögés mely folyton gyötrött el mult s már hála istennek egészséges vagyok! Hála köszönetem érte!

Babocsa, febr. 22. STEINER DÁVID.

HOFF János legtöbb fejedelmek udv. szállitója cs. kir. tan. arany koronás érdemkereszt, porosz és német rendek lovagjának, Bécs. Graben Bräunerstrasse 8.

Nyilvános köszönőirat

Tek. ur! Ön kitünő maláta-kivonati-egészségi söre igen gyógyhatásos. Tiz havi nehéz beteg-ségem óta pontosan használom, visszanyertem erőmet. Mellékelve küldök 14 frt 60 kr. további 28 palaczk maláta kivonati sörért.

Szeben, április 1882. TANGL VILMA.

Magas elismerések a Hoff János-féle maláta-kivonatnak, császárok, királyok és herczegek által.

I. Vilmos német császár: „az ön pompás malátakivonata," Ferenez József osztrák császár „örömmel tüntetem önt ki." A szász király: „a királyné anyjának igen jót tesz. A dán király: „gyógyhatást tapasztaltam." A meklenburg-sverini nagyherczeg, „elismerésemet."

Hivatalos gyógyjelentés.

Csász. kir. szab. központi bizottság, stb. Flensburg. A Hoff János-féle malátakivonati egészségi sör egészen kitünő erősito szernek bizonyult.

Witige őrnagy, a porosz kóroda képviselője.

Árak: Malátakivonat egészségi sör 1 palaczk 60 kr. 13 pal. 7,26 frt. 28 pal. 14.60 frt, 58 pal. 30 frt. ½ kilo maláta csokoládé I. 2 frt 40 kr, ¼ kilo 1 frt 30 kr, II. ½ kilo 1 frt 60 kr, ¼ kilo 90 kr. III. ½ kilo 1 frt. ¼ kilo 60 kr. Maláta-czukorkák 1 zacskó 60 kr, 30 és 15 kr. Malátakivonat 1 üveg 1 frt 12, kisebb 70 kr. — Gyermek tápmaláta liszt 1 frt. Egy máláta fürdő 90 és 50 kr. 2 frton alól semmisem szállittatik. Az első valódi Hoff János-féle nyákoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak. Vevésnél csakis ilyenek kérendők.

Főraktár **Debreczen: Csanak József** füszerk., továbbá **Rickl József Zelmos Geréby Fülöp** és **Varga Lajos** uraknál. **Nyiregyháza**: Korányi Imre gyógy. **Nagyvárad**: Janky Antal. **Nagy-Károly**: Ujházy István, Kaufmann Jakab, **N.-Bánya**: Ifj. Orosz István. **Szatmár**: Jakó Mihály. **Zilah**: özv. Weisz Sámuelné. **H.-Böszörmény**: Dengyel László továbbá az ország minden nevezetesebb gyógyszertárában.

Önkénytes árverési hirdetmény.

Alólirt vendéglői üzletemmel végleg felhagyni szándékozván, kávéházi és vendéglői összes felszereléseimet, — folyó 1884. április hó 29. és folytatólag május hó 6-án s következő napjain, kir. közjegyző közbenjöttével itt Debreczenben, **miklós- és nagyvárad-utcza szegletén** levő 2081. sorszámu házamnál tartandó és mindenkor délelőtt 9 órakor kezdendő — nyilvános árverés alá bocsátom: mely önkénytes árverésre az árverezni kivánók ezennel meghivatnak.

Debreczen, 1884, április 25.

FRONER BERNÁT.

STILLER JÓZSEF

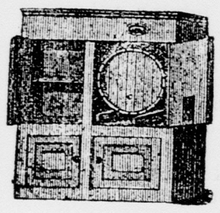

hordozható jégszekrény-
GYÁRA
Budapesten, ajánlja elismert legjobb szerkezetü és dijjal kitüntetett

hütőkészülékeit

sör, viz, vaj, nyers hus számára, ételhütőket háztartások számára, fagylaltkészitő gépeket, fagylalt-reservoirokat, teljes bormérő berendezéseket, legujabb szerkezetü habzó-csapokat.

Képes árjegyzékek ingyen
Megrendelések intézendők:
STILLER JÓZSEF-hez
Budapest kerepesi-ut 30. sz.
Gyár: **nagy-diófa-utcza 12 sz.**

2141
1884.

Árverési hirdetmény.

Melynél fogva Debreczen sz. kir. város tanácsa részéről közhirré tétetik, hogy a város tulajdonait képező összes szováthi majorsági földein, a vadászati törvényben meghatározott korlátak között, az 1884. évi augusztus 1-ső napjától bezárólag, az 1890-ik évi szeptember hó utólsó napjáig gyakorolható vadászati jog, ugyancsak a folyó évi május hó 23-án d. e. 9 órakor a városház nagytermében tartandó nyilvános árverés utján legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni, — az előleges feltételek közszemlére a városi számvevő hivatalra kitétetvén, ott az árverelni kivánók által megtekinthetők.

Debreczen 1884. április 21.

A városi tanács.

A LEGJOBB
CZIGARETTA-PAPIR
a valódi
LE HOUBLON
franczia gyártmány.
Cawley és Henry-től Párizsban.
Utánzásoktól mindenki óvatik.

A czigaretta-papir csak akkor valódi, ha minden egyes lap LE HOUBLON bélyeggel és mindenik boriték az allant álló védjeggyel és aláirással el van látva.

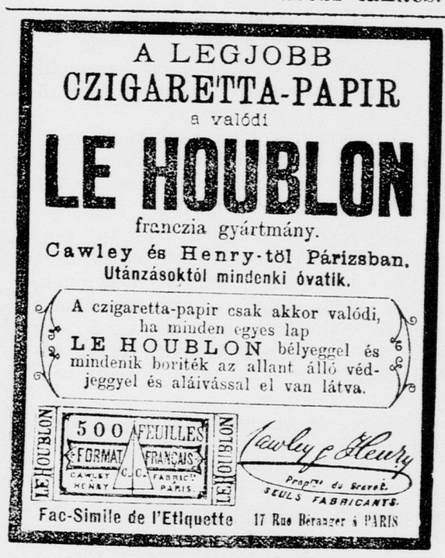

Fac-Simile de l'Etiquette 17 Rue Berangre à PARIS

III.

340.
1884. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A H.-szoboszlói kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy kir. állam kincstár mint végrehajtatónak Dóró Mária Tornyai Sándorné végrehajtást szenvedő elleni 40 frt 44½ kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a h.-szoboszlói kir. járásbiróság területén levő h.-szoboszlón fekvő a h.-szoboszlói 2040 sz. tjkvbe A. I. 2. r. 5360 hrzi sz. a. foglalt 7 h. 1350 □ öl földből Dóró Mária előbb Váczi Jánosné jelenleg Tornyai Sándorné illető részre 520 frt 40 kr és a h.-szoboszlói 4199 sz. tjkvi A. + i. r. 2975/a hrzi. sz. szőllőnek szinte Tornyai Sándornét illető része 21 frt 10 kr vagy összesen az árverést 541 frt 50 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelelt ingatlanok az 1884 évi junius hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor a h.-szoboszlói kir. jbiróság tkkvi osztálya helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók, tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 52 frt 2 frt 1 krt készpénzben, vagy az 1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3433 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság H.-Szoboszlón 1884 márcz. hó 1-én.

Nagy Károly
kir. járásbiró.

Maria-celli
gyomor-cseppek;

jeles hatásu gyógyszer a gyomor minden bántalmai ellen,

es felülmulhatatlan az étvágy-hiány, gyomorgyengeség, rosz szagu lehellet, szelek, savanyu felbüfögés, kólika, gyomorhurut, gyomorégés hugykőképződés, tulságos nyálkaképződés, sárgaság, undor és hányás főfájás (ha az a gyomorból ered), gyomorgörcs, székszorulat, a gyomornak tulterheltsége étel és ital által, giliszta, lép- és májbetegség, aranyeres bántalmak ellen. —

Egy üvegcse ara használati utasitással együtt 35 kr.

Kapható: Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil Göltl Nándor, Tamássy gyógyszerész uraknál. Kun-Szt.-Márton Batha Zoltán gyógyszertárában, valamint az osztr.-magyar birodalom minden nagyobb gyógyszertárában és kereskedésében.

Központi szétküldési raktar nagyban és kicsinyben.

Brady Károly,

„az örangyalhoz" czimzett gyógyszertárában
Kremsierben, Morvaországban.

Legujabb
cséplőgépek

gőz, állat és kézi hajtó szerkezettel, egész a vásárkész előállitásuig.

Legujabb **járgánymüvek** 1—2—4 és 6 fogatu mindenféle géphez alkalmazható, kitünő szerkezetüek és szolid kiállitásuak, készit és küld mint különlegességet

MAYFARTH PH. és TÁRSA, gépgyárosok,
Bécs, II. Prater-trasse 78.

Solid ügynökök kivántatnak. Viszonteladóknak nagy árengedmény.

Debreczen, 1884. Nyomatott a „Debreczeni Hirlap" kiadványa dijában Vincz, SIMONFFY-ház.